

ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE

...od nemoci ke zdraví...

Rozhodnout se pro dráhu vojenského duchovního bylo bolestné, říká vojenský kaplan mjr. Mgr. Pavel RUML

Absolvent Komenského bohoslovecké evangelické fakulty v Praze (1976-82) a Teologické fakulty ve skotském Aberdeenu (1980-81) PAVEL RUML pochází z Pelhřimova (narozen 1956); maturoval v roce 1976 na gymnáziu ve Velkém Meziříčí. Po vojenské základní službě (1982-84 byl u útvaru v Topolčanech zdravotnickým instruktorem), pak působil jako farář Česko-bratrské církve evangelické v Šonově u Náchoda (1984-76) a poté v Letohradě (1986-1999). První zkušenosti v armádě získával Pavel Ruml jako kaplan 4. brigády rychlého nasazení v Havlíčkově Brodě (1999-2003), v letech 2003-2005 byl kaplanem VeSpS (Velitelství Společných sil) v Olomouci. Od 1. ledna 2006 působí mjr. Mgr. Pavel Ruml jako vojenský kaplan v Ústřední vojenské nemocnici v Praze. Jeho manželka Jana je farářkou Česko-bratrské církve evangelické v Olomouci; manželé Rumlovi spolu vychovali tři dnes již dospělé potomky.

Ruml se v roce 2000 zúčastnil mise SFOR v Bosně a Hercegovině, od září 2002 do dubna 2003 působil jako kaplan v misi Enduring Freedom v Kuvajtu a Iráku. Tam ho vystřídal kaplan Miloslav Kloubek poté, co Ruml utrpěl zranění a musel podstoupit operaci. V činnosti kaplana v Ústřední vojenské nemocnici v Praze má Pavel Ruml možnost uplatnit své bohaté zkušenosti z předchozího působení v české armádě a v mezinárodních misích.

Z jakých pohnutek se zrodilo Vaše rozhodnutí stát se vojenským duchovním?

Nebylo to spontánní rozhodnutí; byl

jsem přemlouván. Do dvouleté základní vojenské služby jsem nastupoval v šestadvaceti letech jako absolvent teologické fakulty. Žádal jsem vojenskou správu, aby mě umístili k útvaru blízko Prahy, protože tady studovala moje žena – a tak mě poslali do Topolčan, opravdu blízko... Na vojně jsem se díky lidem, kteří mi přáli, dostal na ošetřovnu a dělal jsem zdravotního instruktora, a pak jsem zase díky lidem, kteří mi velmi nepřáli, prožil poslední půlrok služby v neobyčejně krutých poměrech – včetně vojenských soudů a trestního stíhání. Když jsem poslední den vojny odjížděl domů – do civilu (cestou přes vojenský soud v Bratislavě), byl jsem si jist, že tím pro mne cokoli vojenského už skončilo. To bylo v roce 1986. Když pak za mnou přišli o třináct let později (1999) s návrhem jít vykonávat duchovní službu do armády, pokládal jsem to za nemožné. Potom jsme o návrhu tři měsíce s manželkou a s dětmi přemýšleli; šel jsem se poprvé po dlouhém čase podívat do kasáren v Havlíč-

kově Brodě a viděl jsem: dlouhé chodby, nástěnky, mříže a pečetě – a říkal jsem si: *Nikdy více!* Dvacet kilometrů za Brodem mi to už ale v hlavě vrtalo. Nakonec jsem pochopil, že tři měsíce rozmýšlení i obav se zdály být delší, než potom následující čtyři roky na 4. brigádě rychlého nasazení, kde už to bylo velmi „rychlé“ a moc zajímavé. Samotné rozhodování ale opravdu bolelo...

Nastoupil jste tedy do armády – dokonce k brigádě rychlého nasazení. To přece musela být oproti poklidnému civilnímu farářskému povolání naprosto principiální změna! Jak jste ji snášel?

Před nástupem do armády jsme museli projít nejprve pohovorem a testy u psychologa z církve, a pak teprve následovaly vojenské psychologické testy a zdravotní prohlídka. Podle vojenské psycholožky svědčily mé testy o tom, že rád riskuji. Ptala se mě, jestli to o sobě vím. Smál jsem se. Až když to někdo pojmenuje, dojde vám, že na tom asi něco bude. Já jsem totiž do

V letních maskáčích

armády šel nikoli z poklidného farářování, ale z neustále vzrušujícího, hektického života! Změna to ovšem byla. Největší problémy jsem měl při přechodu do tehdy poloprofesionální armády s tím, že jsem si musel v hlavně „přerovnat“ skutečnost, že teď stojím na straně důstojníků, nikoli na straně „základáků“, jako před mnoha lety. Měl jsem s tím problém dlouhé měsíce, než jsem si zvykl, že když kolem mne jde opravdu vysoká „šarže“, nemusím se někde schovávat (já jsem začínal v hodnosti nadporučíka). Na podzim r. 1999 jsem nastoupil; brigáda se tehdy skládala asi z deseti útvarů v sedmi městech, která jsem pravidelně objížděl. V následujícím roce jsem jel s chrudimským praporem na misi do Bosny a Hercegoviny. To byl pro mne jakýsi startovní křest pro to, co dosud – poněkud překvapivě - trvá.

Navíc v tom věku (42) asi nebylo snadné vydržet fyzickou zátěž života v armádě: sport, cvičení, rozmary počasí atd. To Vám nevadilo?

Každé jaro se v armádě provádí povinné přezkoušení fyzické zdatnosti. Aniž bych musel, podstoupil jsem tento test bez zvláštní přípravy mimo běžný termín – brzy po nástupu, na podzim - a bez problémů jsem podmínky splnil. Můj způsob života na faře nebyl až tak příliš odlišný od reality ve vojenském prostředí. Vždycky jsem velmi rád sportoval; k faře taky vždycky patří nějaká fyzická práce na budově fary nebo kostela. To mi tedy nečinilo žádné potíže. Naopak si do dneška velmi užívám, že ne mohu, ale musím sportovat. Pět hodin sportu týdně mám tak říkajíc nařizeno v rozkaze náčelníka generálního štábu, takže když nám občas zdejší občanství zaměstnanci nemocnice trochu závidí, říkám jim: *My musíme, abychom Vás uchránili!* K tomu ovšem patří ještě další privilegia vojáků: mají k dispozici různá sportoviště, povinná je pro ně jednou do roka rehabilitace – to mě těší, toho si moc vážím a užívám. Myslím si dokonce, že díky tomu jsem ještě pořád naživu.

Duchovní v armádě – to je nejspíše něco mezi psychiatrem a psychologem. S jakými těžkostmi a problémy se na Vás vojáci nejčastěji obracejí?

Nejčastěji, dominantně jsou to otázky vztahů mezi vojáky a jejich rodinami, které se v misích vyhraňují, protože se řeší na dálku. Mise člověka hodně ovlivňuje i mentálně a kritéria se posouvají. Na druhém místě jsou vztahy mezi mužstvem: během čtrnácti dnů se všichni známe a brzy začíná tzv. ponorková nemoc. (Např.

v Kuvajtu jsme skutečně po příjezdu byli zavřeni na základně ve zpřísněném režimu v celkem malém, drátem obehnaném prostoru). Pak jsou tu ještě nejrůznější další problémy, jež se objeví v průběhu mise: třeba někomu někdo doma stůně, což jsme řešili ve spolupráci s kaplanem, který byl doma a zašel tam na návštěvu apod. V paměti mi utkvěl zajímavý pastorační zážitek: večer zatukal na mé dveře voják, který se dozvěděl, že zkrachovala banka, v které měl své konto a kam mu šel samozřejmě i plat z mise. To je velká mrzutost; na dálku se všechno jeví jako mnohem složitější k řešení. ... Loni jsem – shodou více okolností – musel jet na dva měsíce s filmaři ze štábu režiséra Václava Marhoula k natáčení filmu TOBRUK na Saharu. (Armáda natáčení tohoto filmu různými způsoby podporovala, přispívala i finančně, a režisér Marhoul jí žádal nejen o rekvizity a jiné materiální potřeby, ale i o personální podporu; herci prošli krátkým výcvikem ve vojenském školícím zařízení ve Vyškově, na cestu na Saharu dostali s sebou důstojníka, který navíc byl poradcem pro válečné scény; a mě si Václav Marhoul vyžádal jako podporu pro herce a celý štáb v mimořádných podmínkách). Přitom jsem si pochopitelně vzpomněl na zážitky z misí, protože to bylo v době, kdy tady doma udeřily zimy a všechny partnerky se nás na dálku ptaly, co mají dělat. Tak jsme z horka Sahary telefonicky „zatápěli pod kotlí“... Doma jsou takové běžné otázky chápány jako banality, ale ve vzdálenosti šesti tisíc kilometrů od domova dostávají poněkud jiný, někdy až oblundně velký rozměr.

Řekl jste, že duchovní je někdo mezi psychologem a psychiatrem. Já to rád říkám v obráceném gardu. I v církvi samé lidé říkají: *co tam v té armádě děláš? Ty jsi tam takovým jako psychologem?* Já jim odpovídám: *Ano. Ale původně to přece bylo obráceně: napřed tu byli všelijací mágové a léčitelé, pak se - když křesťanství získalo monopol - objevili faráři; a když se později začal šířit ateismus, bylo třeba vymyslet „faráře pro nevěřící“.* Takže historicky vzato: *nejdříve byli věštky a druidové, potom byli faráři a pak psychologové...* Proto trochu s nadsázkou říkám: psychologové dělají ve skutečnosti naši práci, jen bez toho Pána Boha...

Mluvíte o všelijakých psychických problémech příslušníků armády. Vy sám jste nikdy nepocítil žádné podobné potíže? I duchovní je přece jenom člověk...

Vojenské mise člověka nepochybně ovlivňují. Po každém svém návratu z mise

Kuvajt – Camp Doha 2002

jsem říkal, že to nějak odstonávám, a trvá to měsíce. Těch prvních pár měsíců doma se vám zdá, že práce, kterou tady děláte, je méně významná, ba nudná, že vás to nebaví, že k ní marně hledáte motivaci. To je nepochybně jeden z důsledků pobytu v misi. Vliv takových důsledků se sleduje. V tom ohledu se zpracovávají a i nadále budou vypracovávat specializované studie, protože mise v budoucnu čekají každého profesionálního vojáka více méně pravidelně a opakovaně. Není pochyby, že pobyt v misích na každém z nás zanechává nějaké následky; otázkou je, jaké a jak trvalé následky to jsou a jak se jich zbavíme. Také to záleží na způsobu práce s kolektivem veteránů. Jde o velmi náročnou a jednostrannou zátěž. Já říkám, že mise jsou pro vojáky svým způsobem hnusné i uhrančivě krásné současně. Někteří se jich účastní opakovaně, až to vypadá, že bez nich nemohou žít. Pro ně jakoby byl krátký pobyt doma jen jakýmsi předsudnutím s vidinou dalšího odjezdu. Velmi složité je např. odjíždění od rodin s malými dětmi. Já sám jsem jel poprvé na misi v době, kdy mé děti už byly téměř dospělé, a přesto se mi moc stýskalo. Skutečný dopad následků pobytu v misích a poznání, jak mise jejich účastníky poznamenávají, budeme ovšem znát teprve poté, až jimi projde druhá nebo třetí generace vojáků. Už nyní se ovšem potvrzuje, že vztahové krize, rozvody atd. takovými následky účasti v misích nepochybně jsou. (ed)

Druhou část rozhovoru s kaplanem Mgr. Pavlem Rumlem otiskneme v březnovém čísle VELESLAVÍNA 39.